

Місячний Економічний Моніторинг України

- У серпні Парламент проголосував за призначення Віктора Януковича, лідера Партії регіонів, на посаду Прем'єр-міністра.
- Протягом перших семи місяців року зростання реального ВВП склало 5,5% дпр завдяки зростанню промисловості та сектору послуг.
- Прем'єр-міністр підписав Меморандум про партнерство з представниками нафтопереробних компаній та нафтотрейдерами.
- У першому півріччі дефіцит торгівлі товарами досяг 2,92 млрд. доларів США.
- У січні-липні дефіцит загального фонду Державного бюджету становив 6,3 млрд. грн. або 2,5% ВВП.
- Обсяг заборгованості з заробітної плати сягнув 1,1 млрд. грн. станом на 1 серпня 2006 року.
- Інфляція в серпні залишилась на рівні 7,4% дпр.

**№9 (71)
Вересень
2006**

Політика: Віктор Янукович був обраний Прем'єр-міністром України

На початку серпня 2006 року відбулось декілька важливих політичних подій. 3 серпня Президент Віктор Ющенко, Голова Верховної Ради Олександр Мороз, колишній Прем'єр-міністр Юрій Єхануров і лідери чотирьох із п'яти фракцій, представлених у Верховній Раді нового скликання, а саме Партії регіонів, "Нашої України", Соціалістичної партії і Комуністичної партії, підписали Універсал національної єдності. Блок Юлії Тимошенко відмовився підписувати Універсал. В Універсали викладені основні засади внутрішньої і зовнішньої політики України.

У відповідності до попередніх домовленостей, після підписання Універсалу Президент вніс до Верховної Ради подання про призначення Віктора Януковича, лідера Партії регіонів, на посаду Прем'єр-міністра. 4 серпня 271 народний депутат підтримали призначення Віктора Януковича та проголосували за новий склад уряду. Міністри закордонних справ, оборони, внутрішніх справ, юстиції, а також міністр у справах сім'ї, молоді і спорту зберегли свої посади, у тому числі перші два в рамках квоти Президента. Микола Азаров знов зайняв дві посади – Першого віце-прем'єр-міністра і Міністра фінансів, які він вже обіймав в попередньому уряді В.Януковича в 2002-2005 роках.

В той самий день Верховна Рада нарешті прийняла присягу 14 суддів Конституційного суду, що дозволило Суду відновити свою діяльність після більш ніж піврічної вимушеної перерви.

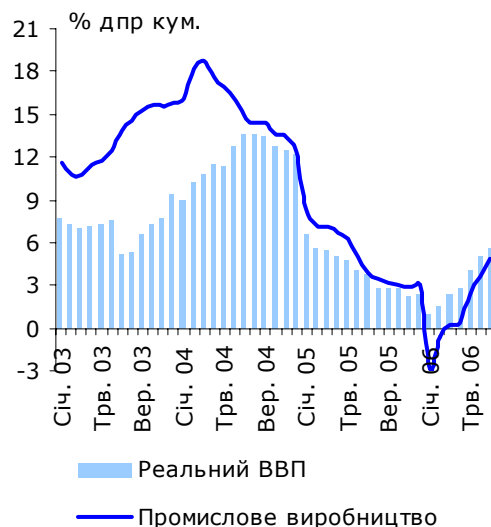
Реальний сектор: Реальний ВВП зріс на 5.5% дпр

Протягом перших семи місяців цього року зростання реального ВВП склало 5,5% дпр, продовжуючи пришвидшуватись. Зростання доданої вартості у промисловості, оптовій та роздрібній торгівлі та транспорті найбільше вплинули на загальне економічне зростання країни. В той же час, на 1,4% дпр знизилась додана вартість у сільському господарстві через нижчий, ніж торік, врожай зернових.

У січні-липні 2006 року промислове виробництво зросло на 4,8% дпр порівняно зі зростанням у 3,8% дпр у такий же період 2005 року. Випуск у обробній промисловості – найбільшій складовій частині промисловості – зріс на 4,6% дпр завдяки високим темпам зростання у металургії та машинобудуванні. Зростання випуску металопродукції пояснюється високим зовнішнім попитом. Однак у серпні зростання світових цін на сталь уповільнилось, що може загальмувати розвиток української металургії в останні місяці року. Високі темпи зростання у машинобудуванні – його випуск зріс на 13,1% дпр в першу чергу завдяки швидкому зростанню

Населення: 47 млн.
Промислове виробництво/ВВП: 27%
Сільськогосподарське виробництво/ВВП: 10%
Інвестиції/ВВП: 19%
Експорт: Росія 18%, ЄС 29%
Імпорт: Росія 40%, ЄС 32%

Промислове виробництво та зростання реального ВВП

Джерело: Держ комстат

Інститут Економічних Досліджень та Політичних Консультаций
вул. Рейтарська 8/5-А, 01034 Київ
Тел. (+38044) 278-6342
Факс (+38044) 278-6336
E-mail: institute@ier.kiev.ua
<http://www.ier.kiev.ua>

виробництва транспортного устаткування – можна пояснити пришвидшенням інвестицій, а також зростання зовнішнього попиту на продукцію українських машин та обладнання.

Незважаючи на політичну нестабільність, в першій половині 2006 року інвестиції в основний капітал пришвидшилися до 12,2% дпр порівняно з 8,5% дпр у аналогічний період минулого року. Найбільше зростання інвестицій спостерігалось у галузі послуг, зокрема у окремих операціях з нерухомістю, у торгівлі, готельних та транспортних послугах. Інвестиції в сільське господарство зросли на 68,1% дпр на фоні майже 50% зношення основних фондів. Інвестиції у промисловості зросли на 11,0% дпр і складають майже 40% загальних інвестицій в основний капітал. Пришвидшення інвестиційної активності є дуже важливим для досягнення стабільного економічного зростання країни.

Галузеві тенденції: Уряд підписав меморандум з нафтопереробниками і нафтотрейдерями

Енергетика. На початку серпня ціни на паливе в Україні зросли майже на 22% місяць до місяця, що в основному пов'язано зі зростанням світових цін на нафту, а також із сезонним зростанням попиту на паливе. Першою реакцією уряду було встановлення на тиждень обмежувальної ціни на паливо, що спровокувало його тимчасовий дефіцит. Згодом Кабінет Міністрів України (КМУ) підписав Меморандум про партнерство між КМУ та компаніями – найбільшими гравцями на ринку нафти та нафтопродуктів, яким передбачається створення умов для стабільного розвитку ринку, модернізації нафтопереробних заводів та покращення якості нафтопродуктів.

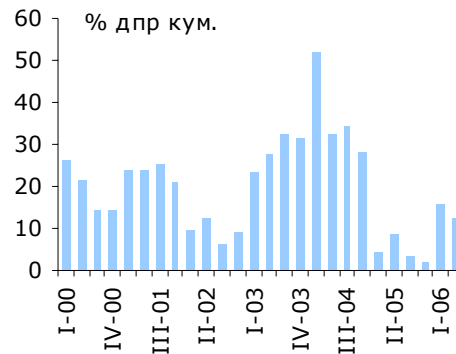
Згідно з Меморандумом КМУ зобов'язується виробити механізм створення запасу нафти та нафтопродуктів для стабілізації цін на ринку, знизити тарифи на залізничні перевезення темних нафтопродуктів на експорт, встановити деякі пільги по сплаті ПДВ нафтопереробними заводам та переглянути імпорتنі мита. Зокрема, КМУ пообіцяв затвердити нульовий тариф на імпортування для нафтопереробних заводів та відмінити безмитний ввіз імпортного палива, таким чином збільшивши ефективний рівень захисту внутрішніх виробників, що може призвести до погіршення загальної виробничої ефективності та якості палива. Даний документ повторює практику підписання меморандумів, яку використовував попередній уряд В.Януковича. Ефективність таких заходів для попередження цінових коливань залишається сумнівною. В той же час обіцяні пільги можуть знизити ефективність економіки в цілому.

Приватизація У серпні Фонд державного майна України нарешті опублікував план приватизації державного майна у другій половині 2006 року. Зокрема, у жовтні планується проведення тендеру з продажу 25% акцій Національної акціонерної страхової компанії "Оранта". Крім цього, план передбачає продаж 1,74% акцій АК "Міттал Стіл Кривий Ріг", що залишились у державній власності. Публікація програми приватизації направлена на залучення потенційних інвесторів до приватизаційних тендерів. У разі її виконання зросте ймовірність отримання запланованих на 2006 рік надходжень від приватизації (2,1 млрд. грн.).

Зовнішній сектор: Дефіцит торгівлі товарами становив 2,9 млрд. доларів США в першому півріччі

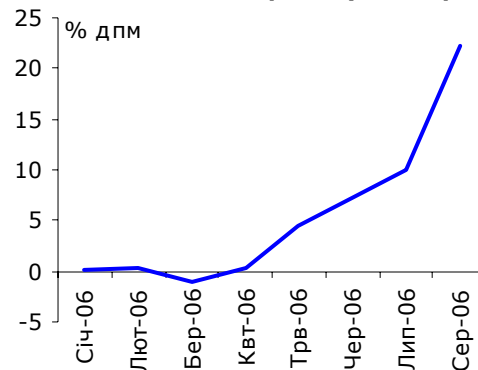
Відповідно до даних Держкомстату, протягом першої половини 2006 року експорт товарів зріс на 2,1% дпр в доларовому еквіваленті, в той же час імпорту збільшився на 22,1% дпр. Зростання експорту вказує на зміну тенденції, оскільки за результатами п'яти місяців все ще спостерігалось скорочення експорту. Ця зміна стала можливою переважно за рахунок відновлення зростання експорту металу в травні-червні та високим темпам експорту машин та устаткування. Сальдо торгівлі товарами залишилося негативним на рівні 2,92 млрд. доларів

Інвестиції у основний капітал

Джерело: Держкомстат

Динаміка цін на паливно-мастильні матеріали у 2006 р.

Джерело: Держ комстат

США. За той же період 2005 року значення сальдо було позитивним та становило 0,4 млрд. доларів США.

Географічно, Україна збільшила експорт до країн СНД та Америки та зменшила його до країн Європи та Азії. Останнє відбулося переважно через падіння експорту металу та мінеральних продуктів. Проте протягом травня-червня експорт в Європу знов почав зростати завдяки підвищенню попиту на метал. Зокрема, в червні експорт в Європу зріс на 24,1% дпр. Найбільше зростання імпорту спостерігається з країн Європи та Азії.

Фіскальна політика: Дефіцит Державного бюджету залишився на рівні 2,5% ВВП

У січні-липні 2006 року доходи Державного бюджету на 1,2% перевищили планові показники завдяки високим доходам від ПДВ, які було перевиконано на 2,8 млрд. грн. або 13% від плану. Високий рівень виконання ПДВ став можливим завдяки високим темпам зростання імпорту. Перевиконання надходжень від ПДВ дозволило компенсувати недовиконання доходів за іншими податками, такими як податок на прибуток підприємств, ввізне та вивізне мито. Не зважаючи на прискорення темпів економічного росту, яке спостерігалось з квітня, недовиконання податку на прибуток підприємств тривало та склало 15% (1,8 млрд. грн.) за січень-липень. Низький рівень доходів від податку на прибуток підприємств може бути пояснений низькими доходами "Нафтогазу", низькими темпами економічного зростання на початку року, що призвело до зниження прибутків підприємств, та поширенням практики ухилення від податків. Низький рівень доходів від імпортного мита, виконання яких на 14% або 0,4 млрд. грн. відставало від плану, пояснюється переоцінкою зваженої ставки імпортного мита, яку було використано для прогнозування доходів. Доходи від експортного мита було недовиконано на 70% (0,4 млрд. грн.) переважно через відсутність реекспорту газу. Видатки Державного бюджету було виконано на 94%. В результаті дефіцит загального фонду Державного бюджету сягнув 6,3 млрд. грн. або 2,5% ВВП. Дефіцит було профінансовано переважно за рахунок коштів, накопичених на рахунках казначейства та отриманих від минулорічної приватизації.

Соціальна політика: Обсяг заборгованості з заробітної плати сягнув 1,1 млрд. грн.

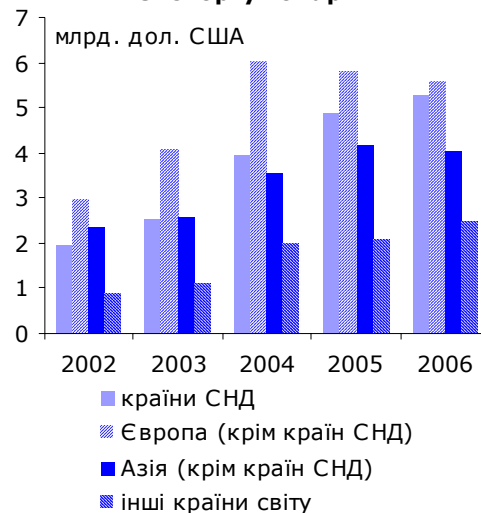
Протягом перших семи місяців 2006 року реальна заробітна плата зросла на 22,5% дпр. В номінальному вимірі середня місячна заробітна плата склала 966,9 грн. Темпи зростання заробітної плати у секторі державного управління були найбільшими, в той час як темпи зростання реальної заробітної плати в промисловості відставали та становили 16,7% дпр.

Разом із зростанням заробітної плати протягом січня-липня на 13,4% збільшився обсяг заборгованості з заробітної плати, який сягнув 1,1 млрд. грн. станом на 1 серпня 2006 року. Майже 50% заборгованості по заробітній платі було зареєстровано у видобувній промисловості, зокрема у видобутку вугілля, де заборгованість зросла в 27 разів та досягла 152 млн. грн. В серпні уряд знов виділив державні кошти на погашення цієї заборгованості, фактично субсидуючи вуглевидобувні підприємства та, таким чином, погіршуючи стимули до ефективної роботи підприємств та дисципліну виплати заробітної плати.

Монетарна політика: В серпні інфляція залишилась на рівні 7,4% дпр

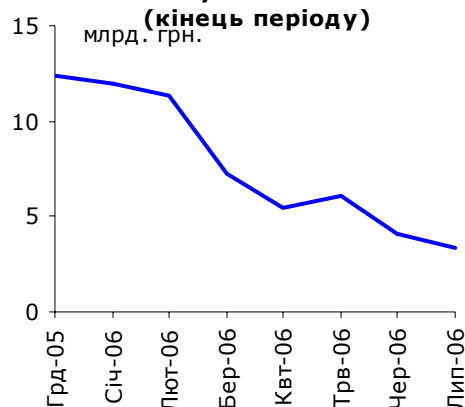
Інфляція споживчих цін залишилась в серпні незмінною порівняно з липнем на рівні 7,4% дпр. Збільшення адміністративно регульованих цін і тарифів було збалансоване впливом заборони на експорт продукції тваринництва в Росію, сприятливою динамікою цін на окремі сільськогосподарські продукти і стабільними цінами на імпортовані споживчі товари.

Регіональний розподіл експорту товарів*

* дані за січень-серпень відповідного року
Джерело: Держкомстат

Залишки коштів на рахунках бюджетних установ (кінець періоду)

Джерело: Державне Казначейство

Динаміка монетарної бази та індекса споживчих цін

Джерело: Держкомстат, НБУ

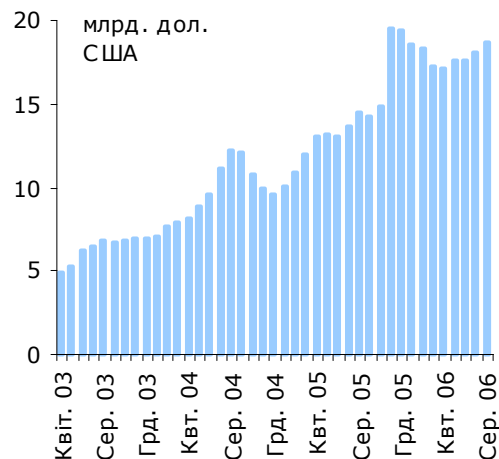

Темпи зростання монетарної бази і грошової маси зменшились до 19,5% і 37,5% дпр відповідно у серпні від 23,8% і 39,2% дпр у липні. Зниження темпів розширення грошової бази пояснюється зростанням коштів Уряду на рахунках НБУ більш ніж на 20% у серпні, хоча купівля НБУ іноземної валюти частково компенсувала цей ефект. Через зменшення вимог резервування до вкладів в комерційних банках з 1 серпня 2006 року грошовий мультиплікатор збільшився до 2,77 з 2,70 в липні 2006 року і 2,41 в серпні 2005 року, що пояснює швидше зростання грошової маси порівняно з монетарною базою.

Фінансові ринки: Валютний курс лишається стабільним

Валютний курс. В серпні пропозиція іноземної валюти перевищувала попит через збільшення влітку приватного споживання і позитивні тенденції на ключових експортних ринках, в першу чергу на ринках металу. Для підтримки стабільності курсу гривні НБУ здійснював інтервенції на міжбанківському валютному ринку. Як наслідок, НБУ частково покрив втрати резервів, що відбулись на початку року. Міжнародні резерви НБУ збільшились на 3,3% до 18,7 млрд. дол. США. Відповідно до заяв представників НБУ та уряду, валютний курс, ймовірно, залишиться стабільним з можливою незначною девальвацією в 2007 році. Офіційний прогноз валютного курсу на 2007 рік передбачає, що валютний курс знаходитиметься в межах 4,95-5,25 грн. за долар США.

Міжнародні резерви НБУ

Джерело: НБУ

Економічні Тенденції		ІІкв 05	ІІІкв 05	ІVкв 05	Ікв 06	ІІкв 06	Чер.	Лип.	Сер.
Зростання ВВП (реальне)	% дпр	3,4	1,4	1,7	3,2	...	9,3	7,7	...
Зростання ВВП (реальне, кум.)	% дпр	4,1	3,0	2,6	3,2	...	5,0*	5,5*	...
Пром. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	5,0	3,2	3,1	0,2	3,6	3,6	4,8	...
С/госп. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	6,4	3,4	0,0	4,0	3,2	3,2	-1,9	...
ІСЦ	% дпр	14,4	13,9	10,3	8,6	6,8	6,8	7,4	7,4
ІВЦ	% дпр	17,7	14,7	9,6	6,5	6,3	6,3	9,4	10,9
Експорт (дол. США, кум.)***	% дпр	10,9	9,0	7,5	-0,3	...	2,1"
Імпорт (дол. США, кум.)***	% дпр	21,5	22,3	20,7	24,9	...	22,1"
Торгівельний баланс товарами (кум.)	млрд. дол. США	0,78	-0,35	-1,14	-1,29	-2,1 ^e	-2,92"
Поточний рахунок, на кінець періоду	млрд. дол. США	2,22	2,63	2,53	-0,74	-0,9 ^e	x	x	x
Поточний рахунок (кум.)	% ВВП	6,3	4,5	3,0	-4,0	-2,1 ^e	x	x	x
Валові міжнародні резерви	млрд. дол. США	13,07	14,26	19,39	17,3	17,7	17,7	18,0	18,6
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	38,7	27,2	53,9	25,2	22,4	22,4	23,8	19,5
Сер.відс.ставка за кредитами у грн.**	% річних	15,4	15,4	16,4	15,8	15,5	15,5	15,0	14,6
Обмінний курс, середній	дол. США	5,1	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05
Обмінний курс, середній	євро	6,43	6,19	6,00	6,07	6,34	6,40	6,40	6,47

ДЖЕРЕЛО: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, власні розрахунки

" Місячні дані наведені тільки для експорту/імпорту товарів (джерело: Держкомстат), кварталні дані наведені для експорту/імпорту товарів та послуг (джерело: НБУ)

* Місячні показники не враховують регулярні кварталні перегляди ВВП

** Середньозважена відсоткова ставка за кредитами у гривнях (джерело: НБУ)

*** Зростання у доларовому виразі

^e Попередня оцінка, опублікована НБУ

Основні Економічні Показники		1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Номинальний ВВП	млрд. грн.	102,6	130,4	170,1	204,2	225,8	264,2	345,9	424,7
Номинальний ВВП	млрд. дол. США	41,9	31,6	31,2	37,8	42,6	49,5	65,1	83,1
Зростання ВВП (реальне)	% дпр	-1,9	-0,2	5,9	9,2	5,2	9,4	12,1	2,6
Промислове виробництво (реальне)	% дпр	-1,0	4,0	13,2	14,2	7,0	15,8	12,5	3,1
Сільськогосп. виробництво (реальне)	% дпр	-9,6	-6,9	9,8	10,2	1,2	-11,0	19,1	0,0
ІСЦ, в середньому за період	% дпр	10,6	22,7	28,2	12,0	0,8	5,2	9,0	13,5
ІВЦ, на кінець періоду	% дпр	20,0	19,2	25,8	6,1	-0,6	8,2	12,3	10,3
ІВЦ, в середньому за період	% дпр	13,2	31,5	20,9	8,6	3,1	7,8	20,4	16,8
Експорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	-13,4	-7,9	17,9	9,5	10,7	24,0	42,6	7,5
Імпорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	-14,0	-19,1	18,9	14,1	4,9	28,7	31,3	20,4
Поточний рахунок	млрд. дол. США	-1,3	0,9 ^o	1,2 ^{oo}	1,4	3,1	2,9	6,9	2,5
Поточний рахунок	% ВВП	-3,1	2,9 ^o	3,8 ^{oo}	3,74	7,7	5,9	10,6	3,0
Чисті прямі іноземні інвестиції	млрд. дол. США	0,7	0,5	0,6	0,8	0,7	1,4	1,7	6,5
Міжнародні резерви	млрд. дол. США	0,8	1,1	1,5	3,1	4,42	6,94	9,52	19,39
Дефіцит (профіцит) зведеного бюджету*	% ВВП	-2,7	-2,1	-0,7	-1,9	0,8	-0,2	-3,4	-1,82
Загальний державний борг	% ВВП	49,4	61,4	45,2	36,3	34,3	29,45	24,7	18,40
Зовн. борг (загальний)	% ВВП	38,4	49,9	33,0	26,0	24,6	17,3	18,6	10,35
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	21,9	39,3	39,9	37,4	33,6	30,1	34,1	53,9
Обмінний курс, середній	дол. США	2,45	4,13	5,44	5,37	5,33	5,33	5,31	5,12
Обмінний курс, на кінець періоду	дол. США	3,43	5,07	5,44	5,30	5,33	5,33	5,31	5,05
Обмінний курс, середній	євро	2,77	4,39	5,03	4,81	5,03	6,02	6,62	6,40
Обмінний курс, на кінець періоду	євро	4,02	5,20	5,10	4,67	5,53	6,66	7,22	5,97

ДЖЕРЕЛО: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, IFS, власні розрахунки

* Показник розрахований за новою методологією, що застосовується з 2002 року.

"Мінус" означає дефіцит бюджету

^o Вартість товарів, переданих у власність Росії згідно з міжурядовою угодою про розподіл Чорноморського флоту, підписаною у травні 1997 року, на загальну суму 726 млн. дол. США не врахована

^{oo} Вартість авіакомплексів, переданих у власність Росії як частина боргу за газ згідно з міжурядовою угодою, підписаною у жовтні 1999 року, на загальну суму 274 млн. дол. США не врахована

^e Попередня оцінка Держкомстату

Скорочення

дпк до попереднього кварталу

дпр до попереднього року

дпм до попереднього місяця

кум. кумулятивно